

Гривко Антоніна Вікторівна —

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу моніторингу та оцінювання якості загальної середньої освіти Інституту педагогіки НАПН України.

Коло наукових інтересів: когнітивна лінгвістика, психолінгвістика, моніторинг якості освіти.

e-mail: av.hryvko@gmail.com

DOI 10.32405/2411-1317-2018-3-26-32

УДК 002.8:371'81-13

ОЦІНЮВАННЯ ЧИТАЦЬКИХ УМІНЬ УЧНІВ: АНАЛІЗ АКТУАЛЬНОГО СВІТОВОГО ДОСВІДУ

Згідно з означеними у першій частині пропонованого дослідження читацькими вміннями розкрито суть провідних методик, призначених для оцінювання рівня їх сформованості (ART, CKC, TRT, CCT, Cloze-test, GISA та ін.).

Аналіз сучасних досліджень дав змогу зробити висновок про тенденцію до створення комплексної, базованої на сценарії методики оцінювання рівнів сформованості сукупності практично орієнтованих читацьких умінь із урахуванням індивідуальних характеристик читацької діяльності респондентів та особливостей середовища її провадження (динамічне комунікативне середовище, читання електронних чи друкованих текстів).

Ключові слова: читацькі вміння; читацький досвід; методика оцінювання читацьких умінь; електронні тексти; інформаційні тексти.

Постановка проблеми. Пропонована стаття є продовженням розвідки, присвяченої проблемі формування й оцінювання читацьких умінь учнів. У першій частині розглянуто основні тенденції формування у школярів читацьких умінь, необхідних відповідно до викликів сучасного інформаційного простору. У другій частині здійснено спробу аналізу методів оцінювання окремих читацьких умінь, досвід застосування яких є підґрунтям для створення комплексної методики всебічного оцінювання читацької грамотності учнів як метапредметного результату навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні дослідження, пов'язані з оцінюванням читацьких умінь, спрямовані здебільшого на пошуки ефективних методів визначення глибини і повноти розуміння учнями прочитаних текстів для подальшої інтерпретації висвітлених у них відомостей та оперування ними для розв'язання практичних завдань. З-поміж них: вивчення питання розвитку й оцінювання читацьких умінь учнів із метою оволодіння ними стратегіями розуміння текстів різних типів (Сандберг Г., Клігл Р. та ін.); дослідження проблеми формування й оцінювання читацьких умінь в аспекті розвитку вербального інтелекту (Станович К. та ін.); визначення особливостей оцінювання ефективності читацької діяльності в контексті середовища її провадження (Афлербах П., Бенетт С., Грехем Л., Лейу Д.); пошуки методів і розроблення методики комплексного оцінювання читацьких умінь із урахуванням умов середовища, комунікативної ситуації, мотиваційно-цільового компонента та практичної спрямованості читання (Клепвік Н., Сабатіні Дж., Сасао Й., Тейлор В. та ін.).

Формулювання цілей статті. Мета статті – узагальнити основні наукові положення досліджень, які є підґрунтям створення сучасних методик оцінювання читацьких загальнонавчальних умінь як ключових.

Виклад основного матеріалу. Із огляду на багатоаспектність оцінювання читацьких умінь тривають наукові пошуки найбільш ефективних методик, які б охоплювали:

- об'єктивне вимірювання читацького досвіду;
- оцінювання здатності розуміти прочитане (значення окремих слів у контексті речення, окремих думок, висловлених у тексті, та тексту загалом);
- оцінювання вмінь критичного аналізу форми і змісту текстів;
- оцінювання вмінь інтегрувати повідомлення з множинних полікодових текстів;
- оцінювання вмінь оперувати прочитаною інформацією;
- визначення особливостей формування та оцінювання вмінь опрацювання електронних текстів.

Для визначення досвіду читання часто застосовують запропоновану К. Становічем, Е. Каннінґем і Р. Вестом методику розпізнавання й відбору визначених завданням слів [15], що полягає, наприклад, у виборі зі списку запропонованих прізвищ тільки тих, які за переконанням опитуваного належать авторам художньої літератури (ART – the Author Recognition Test). Аналогічним є тест на вибір із запропонованих варіантів прізвищ філософів або науковців, художників, політиків тощо (Cultural Knowledge Checklist), назв художніх творів (TRT – the Title Recognition Test), медіа (новинні, науково-популярні, наукові, розважальні друковані або онлайнові журнали, газети тощо) або словниковий тест – визначення слів, які не існують, чи слів, що стосуються певної заданої теми (Vocabulary checklist). Така методика є непрямим опитуванням, що дає змогу зробити висновки про обсяги й діапазон читання (охоплення різних типів текстів) – обов'язкові твори, які вивчаються у школі, й додаткове позакласне читання, а також визначити читацькі інтереси опитуваних. Дослідження, пов'язані з апробацією цієї методики та визначенням її надійності й валідності, показали, що результати її застосування корелюють із результатами вивчення читацького досвіду за іншими методиками, що потребують тривалих спостережень (наприклад, ведення читацьких щоденників) [15], а також методик вимірювання загальних розумових здібностей і оцінювання знань [14].

Розуміння прочитаного ґрунтується на розпізнаванні окремих слів і їх значень, які є контекстуально-чутливими відповідно до умов семантико-граматичного поєднання конкретних лексичних одиниць у реченні й тексті. У зв'язку з цим важливим є актуальний лексичний запас читача, а також володіння прийомами мовної і мовленнєвої здогадки. Визначити вірогідність адекватного розуміння учнями тексту в конкретній тестовій ситуації та рівень сформованості читацьких умінь, базованих на розумінні лексики в певному семантичному середовищі, дають змогу *клоуз-тести* (емпірично обґрунтована методика відновлення пропущених у тексті слів Тейлора В. Л. (коефіцієнт кореляції із запитаннями на розуміння тексту – 0,76) [16], [6]) та *тестові завдання на визначення значення слів за контекстом* (Context Clues Tests [13]).

Невід'ємним елементом процедури оцінювання читацьких умінь є власне процес читання тексту. Читання є рецептивним видом мовленнєвої діяльності, умотивованої конкретними цілями та завданнями. За відомостями, наведеними в наукових працях із експериментальної психології (Радак Р., Вотшак К., Клігель Р. та ін. [9]; [17]), характеристики читацької діяльності змінюються відповідно до завдань, які необхідно розв'язати після читання пропонованого тексту (наприклад, знайти певну дату чи вибрати певний товар і здійснити покупку). Постановка цілей читання спонукає читачів у процесі їх досягнення приймати певні відповідні рішення. Це означає можливість не тільки передбачення певного вибору читачами відповідної стратегії читання (переглядове, вибіркове чи вивчальне аналітичне читання), а й визначення вектору читацької діяльності (спрямування, формування мотивації) шляхом постановки цілей (які можуть різнитися за ступенем практичності й актуальності для респондентів) в інструкції до завдання, спрямованого на оцінювання читацьких умінь. Положення про необхідність формування реалістичної мети читання у процесі оцінювання читацьких умінь учнів є підґрунтям методики глобального комплексного сценарного оцінювання

(GISA – Global Integrated Scenario-Based Assessment), розробленої групою науковців на чолі з Дж. Сабатіні й Т. О'Рейлі (у рамках ініціативи «Читання для розуміння» за підтримки уряду США) [12]. Її метою є оцінювання не лише розуміння прочитаного тексту (його основної думки та ідей), а й умінь цілеспрямовано практично застосовувати знання, які респондент здобув, читаючи текст. Тест містить низку текстів різних типів і жанрів (статей, електронних листів, веб-сторінок, форумів тощо), але поєднаних однією тематикою за певним сценарієм і глобальною метою, на досягнення якої спрямовано всі завдання (наприклад, метою може бути створення шкільного сайту на задану тему). Ці завдання подаються в контексті імітованого середовища (наприклад, Інтернет) імітованими учасниками комунікації (однолітки, які у своєму повідомленні або в чаті моделюють завдання чи подають правдиві й неправдиві відомості для аналізу їх респондентом). Наприклад, одне з завдань GISA подається в такій формі: учасники проекту, до складу яких за сценарієм входить і респондент, обговорюють у чаті свої завдання як модераторів дискусійного форуму на сайті, присвяченому органічному сільському господарству. З їхніх висловлень стає зрозумілим, що респонденту необхідно прочитати й оцінити коментарі учасників форуму та відсортувати їх за певними критеріями (факт; інформація, що потребує уточнення; суб'єктивна думка або повідомлення, що не стосується теми) [10]. Така симульована взаємодія учасників інсценованої комунікації, на думку розробників тесту, дає змогу оцінити читальські вміння в умовах знайомого учням середовища й реальних життєвих ситуацій із урахуванням відповідного їм мотиваційного складника, який у цьому разі є значно ширшим, ніж у разі відповідей на дискретні (непов'язані) запитання за текстом (у традиційних тестах) [11].

Ефективність і доцільність застосування методики оцінювання читальських умінь учнів, базованої на сценаріях, доведена експериментально в численних дослідженнях (Дж. Сабатіні, Т. О'Рейлі, Л. Хелдерман, К. Брюс), а в 2018 році її застосували в Міжнародному дослідженні PISA, що на думку розробників програми дослідження, дасть змогу оцінити, як учасники тестування читають «у природний спосіб», а також їхні вміння використовувати певні тексти для розв'язання практичних завдань [8, с. 11]. Складність розвитку таких умінь пов'язана з особливістю сучасного інформаційно-комунікаційного простору, що характеризується полікодовістю [1, с. 83] і множинністю [8, с. 11] його текстів, а також розширенням меж середовища їх функціонування (від друкованого до цифрового). Це зумовлює необхідність розвитку читальських умінь, що полягають у інференціях на підґрунті інтеграції відомостей із різносеміотичних компонентів множинних текстів. У процесі дослідження, проведеного у 6 і 9 класах шкіл із українською й російською мовами навчання [2, с. 94 – 96], виявлено, що учні мають труднощі у процесі аналізу схем, діаграм, графіків, які не повторювали інформацію вербального тексту, а були лише тематично з ним пов'язані та мали самостійний характер – за допомогою них було подано додаткові відомості, аналіз яких спрямовано на формулювання правильних висновків відповідно до завдань тестів. Такі результати дали змогу зробити висновки про потребу вдосконалення використовуваних у освітньому процесі систем завдань, спрямованих на формування навичок аналітичного читання учнів з метою їх навчання й розвитку (детальніше див. [2]), у тому числі на підґрунті вивчення успішного досвіду формування й оцінювання читальської грамотності.

Ще один напрям досліджень, пов'язаний із оцінюванням читальської грамотності, спрямовано на вивчення особливостей читання електронних текстів у динамічному комунікативному середовищі. Вміння скеровувати й регулювати свою читальську діяльність, добирати доцільні стратегії оперування текстами електронних жанрів є, відповідно до викликів сучасного інформаційного простору, необхідними навичками для успішного навчання й професійної діяльності. Тому рівень сформованості читальської грамотності залежить від умінь читати як друковані, так і цифрові тексти.

Електронні тексти порівняно з друкованими характеризуються низкою особливостей, з-поміж яких виокремлюють [3, с. 33]:

- фізичний розмір поля відображення сторінки з текстом, що не залежить від розміру аркушу (як у друкованих видань), а розмір дисплею не обмежує обсяг тексту у зв'язку з можливостями композиційного моделювання цифрових ресурсів (наприклад, використання нефіксованого, адаптованого відповідно до можливостей відтворення пристроєм розміру сторінки);

– нелінійність тексту (деревоподібне впорядкування інформації), що спричинює відсутність типової для друкованих видань нумерації сторінок і зумовлює використання специфічних для електронних текстів індексаційних артефактів (елементів пагінації, наприклад, навігаційні маркери «Вперед», «На початок», «Детальніше» тощо) і способів навігації по тексті в межах сторінки та між сторінками (відповідно до композиційно-графічної моделі цифрового медіа), наприклад, тегування дає змогу пошуку й фільтрування необхідних відомостей за ключовим словом – тегом;

– гіпертекстуальність (наявність у тексті гіперпосилань для переходу до інших частин тексту, сторінок як усередині, так і поза межами поточного ресурсу);

– нові форми текстової (трансмедійної) комунікації (електронна пошта, пост у соціальних мережах, блогінг, комунікація у форумах, месенджерах, коментування текстів тощо);

– можливість інтегрування різних форм подання інформації (вербального не лише зі статичною, а й мультимедійною та інтерактивною графікою, відео або аудіоматеріалами).

Ці та інші особливості електронних текстів зумовлюють необхідність оволодіння специфічними вміннями для здійснення читачької діяльності в цифровому середовищі. Зважаючи на це, інструментарій для оцінювання всіх складників читачької грамотності має містити завдання, спрямовані на оцінювання вмінь оперувати різними типами друкованих і електронних текстів у відповідних середовищах, інтегрувати й критично аналізувати повідомлення з різних джерел, у яких висвітлено різні погляди, оцінювати їх надійність і достовірність. Обґрунтування й практику застосування таких завдань описано в рамкових і звітних документах міжнародних досліджень [7, с. 11 – 30; 3]. Так, на сайті міжнародного порівняльного оцінювання учнівських досягнень у галузі читання PIRLS зазначено, що Інтернет став провідним джерелом інформації, а онлайн-читання – основним способом її отримання. Тому в 2016 році до дослідження було включено блок завдань для комп'ютеризованого тестування ePIRLS, що був імітацією веб-сайту – респонденти переходили з однієї його сторінки до іншої, виконуючи завдання імітованого вчителя для здійснення імітованого навчального дослідження. В інтерфейсі тесту було змодельовано можливі складники ситуації читання електронних ресурсів – спливаючі вікна, низка активних вкладок, гіперпосилання, анімація тощо. Таке тестування дало змогу не лише оцінити результати читачької діяльності учнів у зімітованому онлайн-середовищі, а й відслідкувати та проаналізувати їхню поведінку в заданих умовах виконання завдань (перехід за оголошеннями, продуктивне використання навігації та ін.). Наприклад, учні, які хоча б один раз переходили на рекламну сторінку за відповідним оголошенням, отримали нижчий загальний бал за тест, ніж ті, хто жодного разу не переходив на такі сторінки [4]; учні, які поверталися на попередні сторінки під час виконання завдання (повторно переглядали зімітовані вкладки), краще виконали завдання на інтеграцію повідомлень із різних джерел, ніж ті з них, які цього не робили [5]. Отже, аналіз результатів подібних досліджень дає можливість дослідити специфіку сприймання й опрацювання респондентами електронних текстів і з'ясувати необхідні для впровадження в навчання напрями формувальної й корекційної практики використання цифрових ресурсів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз висвітлених сучасних досліджень дав змогу зробити висновок про тенденцію до створення комплексної методики оцінювання читачької грамотності для вимірювання рівнів сформованості практично орієнтованих читачьких умінь як метапредметного результату навчання, критично необхідного в сучасному інформаційному просторі, що характеризується функціонуванням широкого спектру різножанрових полікодових (друкованих і електронних) текстів. Виявлені під час дослідження недоліки у формуванні й оцінюванні читачьких умінь українських школярів зумовлюють актуальність вивчення досвіду їх розвитку шляхом навчання аналітичного читання інформаційних полікодових текстів, стратегій опрацювання електронних текстів, а також використання описаних методик, які дають змогу точніше й глибше проаналізувати й скоригувати стан формування читачьких умінь учнів, актуальність чого підсилюється в умовах реформування системи освіти (розроблення нормативних документів, навчальних і методичних матеріалів). Формування й розвиток загальних умінь читання різних типів навчальних і наукових текстів здійснюється у процесі вивчення всіх предметів, однак акту-

альним є питання систематичного формування умінь опрацьовувати полікодові (подані різними засобами фіксування інформації), множинні тексти різних типів (особливо електронних жанрів), критично оцінювати надійність текстових джерел, їх комунікативні цілі і достовірність висвітленої в них інформації, інтегрувати повідомлення й робити прості та складні інференції з певної множини текстових джерел, використовувати здобуті в процесі читання відомості та взаємодіяти засобами письмових текстів у відповідному комунікативному середовищі. Оцінювання перелічених читачьких умінь потребує розроблення й апробації відповідного інструментарію з урахуванням функціональних особливостей української мови (оскільки висвітлені дослідження здійснювались в полі функціонування англійської мови).

З огляду на актуальність і багатоаспектність вивчення питань розвитку та оцінювання читачької грамотності, представлені у дослідженні положення не є вичерпними, а лише висвітлюють загальні тенденції розвідки окреслених напрямків, які потребують подальших наукових пошуків.

Використані джерела

1. Гривко А. В. Основні напрями вивчення особливостей полікодового тексту підручника // Проблеми сучасного підручника. – 2016. – №. 16. – С. 81 – 91, с. 83.
2. Гривко А. В., Ситник О. В. Трансформації підручника як сучасного медіа в аспекті формування в учнів читачьких умінь // Проблеми сучасного підручника. – 2017. – № 19. – С. 92 – 101.
3. Context of the PISA Digital Reading Assessment [Electronic resource] // PISA 2009 Results. Students On Line: Digital Technologies and Performance. – Volume VI. – Paris : OECD Publishing, 2011. – p. 31 – 38. – DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264112995-5-en>
4. ePILRS Results: Navigation to Advertisements [Electronic resource] // ePILRS International Results in Online Informational Reading. – Assess: <http://timssandpirls.bc.edu/pirls2016/international-results/epirls/navigation-through-epirls/navigation-to-advertisements/>
5. ePILRS Results: Students Look Back at Prior Webpages when Answering Integrate Items [Electronic resource] // ePILRS International Results in Online Informational Reading. – Assess: <http://timssandpirls.bc.edu/pirls2016/international-results/epirls/navigation-through-epirls/students-look-back-at-prior-webpages/>
6. Klapwijk N. M. Cloze tests and word reading tests: enabling teachers to measure learners' reading-related abilities [Electronic resource] / Nanda M. Klapwijk // Per Linguam. – 2013. – 29(1):49-62. – Assess : <http://dx.doi.org/10.5785/29-1-541>
7. Mullis I. V.S., Martin M. O., Sainsbury M. PIRLS 2016 Reading Framework [Electronic resource] / Ina V.S. Mullis, Michael O. Martin, and Marian Sainsbury // PIRLS 2016 Assessment Framework, 2nd Edition / Ina V.S. Mullis and Michael O. Martin, Editors. – Boston : TIMSS & PIRLS International Study Center, Lynch School of Education, Boston College and International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA), 2016. – 192 p. – Assess : https://timssandpirls.bc.edu/pirls2016/downloads/P16_Framework_2ndEd.pdf
8. PISA: читацька грамотність [Електронний ресурс] / уклад. Т. С. Вакуленко, С. В. Ломакович, В. М. Терещенко. – К. : УЦОЯО, 2017. – 123 с. – Режим доступу: http://pisa.testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2018/01/PISA_Reading.pdf
9. Radach R. Contextual constraint and N + 2 preview effects in reading / R. Radach, A. W. Inhoff, L. Glover, C. Vorstius // Quarterly Journal of Experimental Psychology. – 2013. – Vol. 66. – P. 619 – 633
10. Reading for understanding – an example of secondary school assessment [Electronic resource] // Researches of ETS. Reading for understanding. – Access: https://www.ets.org/research/topics/reading_for_understanding/assessments/gisa_samples/
11. Sabatini John P. Broadening the scope of reading comprehension using scenario-based assessments: Preliminary findings and challenges [Electronic resource] // John P. Sabatini, Tenaha O'reilly, Laura Halderman et Kelly Bruce // L'Année psychologique. – 2014. – № 114. – P. 693 – 723. – doi:10.4074/S0003503314004059.
12. Sandberg H. Research to Support Reading for Understanding [Electronic resource] / Hans Sandberg // Focus on ETS R&D. – Issue 2, June, 2016. – Assess: https://www.ets.org/research/policy_research_reports/focus_on_rd/issue2
13. Sasao Y. Diagnostic tests of english vocabulary learning proficiency: guessing from context and knowledge of word parts / Yosuke Sasao. – Victoria University of Wellington, 2013. – 346 p.
14. Stanovich K. Where does Knowledge come from? Specific associations between print exposure and information acquisition [Electronic resource] / Keith E. Stanovich, Anne E. Cunningham // Journal of Education Psychology. – 1993. Vol. 85, No 2. – pp. 211 – 229. – URL: http://www.keithstanovich.com/Site/Research_on_Reading_files/RdJEdPsy93.pdf
15. Stanovich K. E. Does reading make you smarter? Literacy and the development of verbal intelligence [Electronic resource] / Keith E. Stanovich // Advances in child development and behavior. – 1993. –

Vol.24. – P. 133 – 180. – URL:http://www.keithstanovich.com/Site/Research_on_Reading_files/Stanovich_Advances_1993.pdf

16. Taylor W. L. “Cloze procedure”: a new tool for measuring readability / W. L. Taylor // *Journalism Quarterly*. – 1953. – № 30. – P. 415 – 433.
17. Wotschack C. Reading strategy modulates parafoveal-on-foveal effects in sentence reading / C. Wotschack, R. Kliegl // *Quarterly Journal of Experimental Psychology*. – 2013. – Vol. 66. – P. 549 – 562.

References

1. Hryvko A. V. Osnovni napryamy vyvchennya osoblyvostey polikodovoho tekstu pidruchnyka // *Problemy suchasnoho pidruchnyka* – 2016. – №. 16. – S. 81 – 91, s. 83
2. Hryvko A. V., Sytnyk O. V. Transformaciyi pidruchnyka yak suchasnoho media v aspekti formuvannya v uchniv chytac'kyh umin' // *Problemy suchasnoho pidruchnyka*. – 2017. – № 19. – S. 92 – 101.
3. Context of the PISA Digital Reading Assessment [Electronic resource] // PISA 2009 Results. Students On Line: Digital Technologies and Performance. – Volume VI. – Paris : OECD Publishing, 2011. – p. 31 – 38. – DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264112995-5-en>
4. ePIRLS Results: Navigation to Advertisements [Electronic resource] // ePIRLS International Results in Online Informational Reading. – Assess: <http://timssandpirls.bc.edu/pirls2016/international-results/epirls/navigation-through-epirls/navigation-to-advertisements/>
5. ePIRLS Results: Students Look Back at Prior Webpages when Answering Integrate Items [Electronic resource] // ePIRLS International Results in Online Informational Reading. – Assess: <http://timssandpirls.bc.edu/pirls2016/international-results/epirls/navigation-through-epirls/students-look-back-at-prior-webpages/>
6. Klapwijk N. M. Cloze tests and word reading tests: enabling teachers to measure learners' reading-related abilities [Electronic resource] / Nanda M. Klapwijk // *Per Linguam*. – 2013. – 29(1):49-62. – Assess : <http://dx.doi.org/10.5785/29-1-541>
7. Mullis I. V.S., Martin M. O., Sainsbury M. PIRLS 2016 Reading Framework [Electronic resource] / Ina V.S. Mullis, Michael O. Martin, and Marian Sainsbury // PIRLS 2016 Assessment Framework, 2nd Edition / Ina V.S. Mullis and Michael O. Martin, Editors. – Boston : TIMSS & PIRLS International Study Center, Lynch School of Education, Boston College and International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA), 2016. – 192 p. – Assess : https://timssandpirls.bc.edu/pirls2016/downloads/P16_Framework_2ndEd.pdf
8. PISA: chytac'ka hramotnist' [Elektronnyj resurs] / uklad. T. S. Vakulenko, S. V. Lomakovych, V. M. Tereshhenko. – K. : UCOYaO, 2017. – 123 s. – Rezhyim dostupu: http://pisa.testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2018/01/PISA_Reading.pdf
9. Radach R. Contextual constraint and N + 2 preview effects in reading / R. Radach, A. W. Inhoff, L. Glover, C. Vorstius // *Quarterly Journal of Experimental Psychology*. – 2013. – Vol. 66. – P. 619 – 633
10. Reading for understanding – an example of secondary school assessment [Electronic resource] // Researches of ETS. Reading for understanding. – Access: https://www.ets.org/research/topics/reading_for_understanding/assessments/gisa_samples/
11. Sabatini John P. Broadening the scope of reading comprehension using scenario-based assessments: Preliminary findings and challenges [Electronic resource] // John P. Sabatini, Tenaha O'reilly, Laura Halderman et Kelly Bruce // *L'Année psychologique*. – 2014. – № 114. – P. 693 – 723. – doi:10.4074/S0003503314004059.
12. Sandberg H. Research to Support Reading for Understanding [Electronic resource] / Hans Sandberg // Focus on ETS R&D. – Issue 2, June, 2016. – Assess: https://www.ets.org/research/policy_research_reports/focus_on_rd/issue2
13. Sasao Y. Diagnostic tests of english vocabulary learning proficiency: guessing from context and knowledge of word parts / Yosuke Sasao. – Victoria University of Wellington, 2013. – 346 p.
14. Stanovich K. Where does Knowledge come from? Specific associations between print exposure and information acquisition [Electronic resource] / Keith E. Stanovich, Anne E. Cunningham // *Journal of Education Psychology*. – 1993. Vol. 85, No 2. – pp. 211 – 229. – URL : http://www.keithstanovich.com/Site/Research_on_Reading_files/RdJEdPsy93.pdf
15. Stanovich K. E. Does reading make you smarter? Literacy and the development of verbal intelligence [Electronic resource] / Keith E. Stanovich // *Advances in child development and behavior*. – 1993. – Vol.24. – P. 133 – 180. – URL:http://www.keithstanovich.com/Site/Research_on_Reading_files/Stanovich_Advances_1993.pdf
16. Taylor, W. L. “Cloze procedure”: a new tool for measuring readability / W. L. Taylor // *Journalism Quarterly*. – 1953. – № 30. – P. 415 – 433.
17. Wotschack C. Reading strategy modulates parafoveal-on-foveal effects in sentence reading / C. Wotschack, R. Kliegl // *Quarterly Journal of Experimental Psychology*. – 2013. – Vol. 66. – P. 549 – 562.

Гривко А. В., кандидат педагогических наук, старший научный сотрудник отдела мониторинга и оценивания качества образования Института педагогики НАПН Украины

ОЦЕНИВАНИЕ ЧИТАТЕЛЬСКИХ УМЕНИЙ УЧАЩИХСЯ: АНАЛИЗ АКТУАЛЬНОГО МИРОВОГО ОПЫТА

Согласно обозначенным в первой части предлагаемого исследования читательским умениям раскрыта суть ведущих методик, предназначенных для оценки уровня их сформированности (ART, CKC, TRT, CCT, Cloze-test, GISA и др.).

Анализ современных исследований позволил сделать вывод о тенденции к созданию комплексной, основанной на сценарии методики оценки уровней сформированности совокупности практически ориентированных читательских умений с учетом индивидуальных характеристик читательской деятельности респондентов и особенностей среды ее реализации (динамическая коммуникативная среда, чтение электронных или печатных текстов).

Ключевые слова: читательские умения; читательский опыт; методика оценивания читательских умений; электронные тексты; информационные тексты.

Hryvko A., Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Researcher at Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine, Monitoring and Assessment of the Education Quality Department

EVALUATION OF STUDENTS' READING SKILLS: ANALYSIS OF THE ACTUAL WORLD EXPERIENCE

The proposed article is the first part of the analytical study "Formation and evaluation of students' reading skills: analysis of the actual world experience". The results of the research are summarizing the main scientifically grounded provisions, which are the basis of modern approaches to the formation and evaluation of reading skills as key general educational skills. Given the multidimensionality of the problem under study and the author's desire to complete the coverage of the research results, the paper consists of two parts. In the first part of the research according to the results of the study of the readership skills development of the Ukrainian students, some aspects of foreign experience in forming literacy of reading of students are considered. Author submits comparative characteristics of readers' skills assessment by describing of corresponding blocks of tasks in tests with high rates in Ukraine and the USA; the necessity of training students in analytical reading of information texts as well as development and improvement of tools for complex assessment of readers' skills is grounded.

According to the readers' skills, which are critically necessary for both school education and for further professional development of a personality, the essence of the leading methods for evaluation of their formation is revealed (such methods are ART, CKC, TRT, CCT, Cloze-test, GISA, etc.).

The analysis of modern researches made it possible to conclude on the tendency to create a comprehensive, scenario-based methodology for assessing the levels of formation of a totality of practically oriented readership skills (which is the basis of reader literacy) taking into account the individual characteristics of readership of respondents (according to the reader's experience) and the peculiarities of the environment of its proceedings (dynamic communication environment, reading of digital or printed texts). The purpose of such method should be to evaluate not only the content understanding of different types of texts, but also the ability to purposefully operate them to solve practical problems in the tests simulated realistic communicative situation (scenario), aimed at achieving the goal (the creation of a certain creative product on the basis of reading polycodex texts).

The findings found during the study of the disadvantages of forming and assessing the reading literacy of Ukrainian students lead to the importance of studying positive foreign experience, which is intensifying in the context of reforming the Ukrainian educational system (development of normative documents, educational and methodological materials).

Keywords: reading skills; reading experience; methodology for assessing reading skills; electronic texts; information texts.